

Dalok ünnepeinkre

Az Országház

„Hazám, hazám, te mindenem...”

„Nagyszerű táj szállt fel lelki szemeim előtt: Magyarország volt, az erős és bőkezű föld, amely oly nemes fiakat hordoz hátán, egyszóval: az én hazám volt!”

LISZT FERENC

*

„Mint eddig, úgy ezentúl is közvetlenül a Nemzeti Színházat, közvetve pedig magyar hazámat kívánom tehetségemhez képest szolgálni.”

ERKEL FERENC

*

„Én részemről egész életemben minden téren, mindenkor és minden módon egy célt fogok szolgálni: a magyar nemzet és magyar haza javát.”

„Az én igazi vezéreszmém a népek testvérré válásának eszméje.”

BARTÓK BÉLA

*

„Ne csak külsőségekben legyen magyar a mi kis világunk, hanem a lelkek mélyéig, mert csak így lesz igazán a mienk. A lelkek mélye pedig különösképpen a zene országa.”

KODÁLY ZOLTÁN

*Szózat

Vörösmarty Mihály

Andante maestoso¹

EGRESSY BÉNI

Ha-zád - nak ren - dü-let - le-nül légy hí - ve, óh ma - gyar;
Bölcsöd az s maj - dan sí - rod is, mely á - pol s el - ta - kar.
A nagy vi-lá - gon e kí - vül nin - csen szá - mod-ra hely,
Áldjon vagy ver - jen sors ke-ze: itt él - ned, él - ned, hal - nod kell!

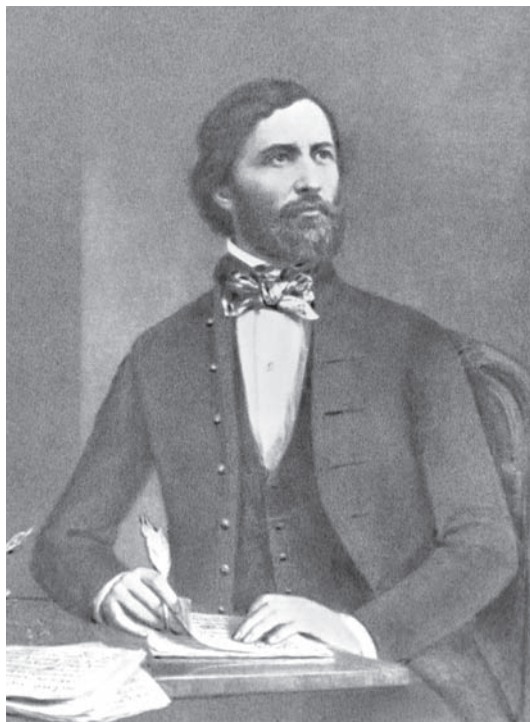

A Szózat első kiadásának címlapja

¹ Andante maestoso = lépésben, méltósággal

Vörösmarty Mihály

Egressy Béni

A Szózat krónikájából (egykorú újságcikkekből)

1843. január 26. – Bartay Endre, a Nemzeti Színház igazgatója pályázatot hirdet a *Szózat* megzenésítésére. „70 arany pályadíjt ajánlok a legjobb népmelódiáért Vörösmarty Mihály koszorús költőnk halhatatlan *Szózatára* ének és zenekarra téve.”

1843. május 10. – A *Szózat* bemutatása a Nemzeti Színházban. „A színház személyzete három pályaművet ad elő, a jelíges levelek felbontásával kihirdetik, hogy a díjnyertes mű szerzője Egressy Béni.”

1843. június 1. – Pozsonyban a magyar színikör előadásán férfikar adja elő a *Szózatot*. „A szívrázó költemény és melódia hallatára egészen el volt ragadtatva a közönség, el annyira, hogy a végső verseket a hallgatók közül többen együtt kezdték énekelni a színészekkel, fényes bizonyítványul annak, miszerint a közkedveltségű dal- és énekszerző Egressy Benjámint jelen szerzeménye minden magyar szívet megkapá, minden magyar kebelben visszhangra talál.”

A *Szózat* dallamát magyar zeneszerzők sokszor idézték műveikben. Pl.: Erkel a *Magyar ünnepi nyitányban*, Liszt *Vörösmarty c. zongoraművében*, Járdányi Pál a *Vörösmarty szimfóniában*, Kodály *Zrínyi szózata c. kórusművében*.

La Marseillaise¹

(A szabadság himnusza)

Induló

ROUGET DE L'ISLE

1. E-lő - re or - szág né - pe, harc - ba, Ma győ - ze - lem vár, hív ha -
zánk! El - le - nünk tört a kény u - ral - ma, Vér - ben
áz - tat - ja zász - la - ját, Vér - ben áz - tat - ja rút zász - la -
ját. Hall - já - tok? Már kül - di a zsar - nok Vad, bős, öl - ni kész rab - ha -
rát, Le - tör - nek né - pet és ha - zát, Bosz - szút
áll - nak if - jon s gyön - ge lá - nyon. Haj - rá, fegy - ver - be
hát! Ma harc - ra hív ha - zád! Csak jöjj! Csak jöjj!
Ön - töz - ze már Rút vé - rük a ha - tárt!

Zenehallgatás

Hallgassuk meg Kodály Zoltán *A szabadság himnusza* c. vegyes kari művét!

¹ Ejtsd: márszejez

Rouget de L'Isle először énekli a Marseillaise-t (Pils festménye)

2. Nem ül a zsarnok kénye rajtunk,
 Pokolba mind a hitszegőt!
 Boldog országot vív a harcunk,
 Boldog országban a jövőt,
 Boldog országban a szebb jövőt.
 És hogyha kell, mind sorba állunk,
 Bár hív a dicső hős halál,
 Lesz újra majd, ki sorba áll,
 Ellened, zord önkény, úgy csatázunk.
 Hajrá...

3. Érintsd a kardunk, ősi szent láng,
 Ma győzni minden ellenen!
 Szállj közénk, drága, szent szabadság,
 Várva várt harci győzelem!
 Várva várt harci nagy győzelem!
 Csatákkal írd föl zászlainkra,
 Írd föl századunk jelszavát,
 Hadd lengjen a világon át:
 „Győz a lélek, győz a hősi munka!”
 Hajrá...

Fordította: Jankovich Ferenc

A francia forradalom legnépszerűbb harci dala ma a Francia Köztársaság himnusza. Szövegét és dallamát *Rouget de L'Isle* (ruzsé dö lil) francia katonatiszt írta Strasbourganban, az 1792. április 25-re virradó éjszakán. Az induló nevét onnan kapta, hogy a Marseille-ből érkező önkéntesek ezt énekelték, mikor Párizsba bevonultak.

Magyarországra is hamarosan eljutott, egykorú fordítását Verseyhy Ferenc készítette *Marsziliai ének* címmel. 1948-ban a magyar szabadságharc centenáriuma Kodály Zoltán dolgozta fel énekkarra Jankovich Ferenc új szövegével.

A *Marseillaise* dallamát sok nagy zeneszerző használta fel műveiben. Pl.: Schumann és Wagner *A két gránátos* c. dalában, Liszt a *Forradalmi szimfónia vázlataiban*, Csajkovszkij az 1812 c. nyitányban.

Dona nobis pacem!¹

Ismeretlen szerző

d

Do - na no - bis pa - cem, pa - cem,
do - - na no - bis pa - - - cem.

2

Do - na no - bis pa - cem, do - na no - bis

3

pa - - - cem. Do - na no - bis
pa - cem, do - na no - bis pa - - - cem.

The musical score is written in 3/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of five staves of music. The first staff begins with a dynamic marking 'd' (forte). The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables across multiple notes. There are three numbered boxes (2 and 3) indicating specific measures or phrases within the score.

Magyar szöveggel:

Békét kíván minden ember, békét kíván minden nép.
Békét kíván minden, békét kíván minden nép.
Békét kíván minden, békét kíván minden nép.

Picasso: Galamb

¹ Dona nobis pacem! = Adj nekünk békét!

Örvendj, világ!

„Született néktek ma a Megtartó.” (Lk 2,11)

(♩=80)

Kőrösi Béla

G. F. HÄNDEL
K. HEIZMANN

1. Ör - vendj, vi - lág: az Úr le - jött! Fo - gadd a
2. Jé - zus az Úr, a Meg - vál - tó! Har - sog - jon

nagy Ki - rályt! Szí - ved ki - tárd, várd ké - szen
é - ne - künk! Pa - tak és rét, hegy, völgy, bérc,

Ót! És zengj most gló - ri - át, Zengj ég, föld, gló - ri -
tó, Zengd hát ma ö - rö - münk, Zengd ma nagy ö - rö -

át, És zengj, és zengj most gló - ri - át!
münk, Zengd hát, zengd hát nagy ö - rö - münk!

Giusto

Karácsonyi köszöntő

Gló - ri - a, Jó - zsef és Má - ri - a.

Si - es - se - tek, pász - to - rok,
re - pül - je - tek, an - gya - lok,

mu - zsi - kát in - dít - sa - tok!

É - ke - sen, jöjj el Jé - zus, én szí - vem,
csen - de - sen, jöjj el Jé - zus, sze - rel - mem!

Felföld (Abaúj-Torna megye) Tornagörgő I.

1. Betlehembe jer pajtás ottan léssen jó tartás,
Sör, bor folyik, mint a tenger, ott ihatik jót az ember.
2. Egyik angyal furulyál, a másik meg trombitál,
a harmadik táncot jár, erre minden szent ugrál.

Csokva (Borsod megye), Kodály Zoltán

Mostan kinyílt

Parlando

l

Mos - tan ki - nyílt egy szép ró - zsa - vi - rág.
A - kit ré - gen várt az e - gész vi - lág.
Bet - le - hem - ben ki - bim - bó - zott zöld ág,
Ki - rály - nem - ből mél - tó - ság,
Ki - rály - nem - ből mél - tó - ság.

Nagyszalonta (Bihar m.), Kodály Zoltán

*

*m m f m r m d l, m m f m r m d l,
r d t, l, t, l, m r l, t, d r t, d t, l,*

1. Ma született a mi urunk, Jézus Krisztus megváltásunk, illik tehát vigadoznunk,
Úristennek hálát adnunk.
2. Nem született palotába, se nem cifra nyoszolyába, kemény szénán a jászolba,
nyugszik hideg pólýáskába.
3. Eridj, eridj nézd meg jobban, ki fekszik ott a jászolban? Az Új Jézus Isten fia.
4. Kis Jézusnak nincs kályhája, posztóba van bepólýázva, ökör, szamár lehel rája
– melegíti a párája.
5. Ó, te pajtás mit szundikálsz?– fényes az ég, nem kell lámpás, verjed, verjed a
citerát, zengj Jézusnak egy szép nótát!

Andrásfalva (Bukovina), ált. ismert

Küzdeni s győzni!

Kölcsey Ferenc

Risoluto¹ ♩=104

BÁRDOS LAJOS

Küz - de-ni s győz - ni ta-nulj. Kell küz - de-ni s győz - ni ha - zá-dért!

Küz-de-ni, küz-de-ni, küz - de-ni s győz - ni ta-nulj. Kell

küz - de-ni a ha - zá-dért, Kell küz - de-ni, kell győz - ni ha - zá - dért!

Kölcsey Ferenc

¹ Risoluto = határozottan

*Kossuth Lajos azt izente

Lento¹ Népies dal

1. Kos-suth La-jos azt i-zen-te, El-fo-gyott a
re-gi-ment-je. Ha még egy-szer azt i-ze-ni,
Mind-nyá-junk-nak el kell men-ni, Él-jen a ma-
gyar sza-bad-ság, Él-jen a ha-za!

2. Esik eső karikára,
Kossuth Lajos kalapjára,
Valahány csepp esik rája,
Annyi áldás szálljon rája!
Éljen a...

A Kossuth rádió régi szignálja:

Zenehallgatás

Hallgassuk meg a zárókórust Szabó Ferenc *Föltámadott a tenger* c. Petőfi verseire írt oratóriumából!

¹ Lento = lassan